

תורה ממרום - פרשת נשא

ברכת כוהנים

מאת : עזרא מרום

בס"ד

פרשת "נשא" הינה הארוכה ביותר מפרשיות התורה ומספר פסוקיה 176. קוראים אותה לרוב אחרי חג השבועות והדבר מסמל את חיבתם של ישראל לתורה שהם מוכנים להאריך בה. מעניין שגם בתהילים קי"ט יש 176 פסוקים וגם במסכת הגדולה ביותר - בבא בתרא - יש 176 פסוקים! בעומדנו סמוך למתן תורה אפתח ברעיון קצר על התורה ואחר כך אתמקד בפרשה. על מעלת לימוד התורה נראה ממה שנאמר בסיום מסכת הוריות: " ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ " וזאת לומדים מהפסוק: "יקרה היא מפנינים"; דרשו חז"ל "יקרה יותר מאשר לפני ולפנים " (דהיינו הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים). אם הזכרנו את הכהן הגדול נעבור לברכת כוהנים המוזכרת בפרשתנו ובה נתמקד. בענין ברכת כוהנים מתעוררות כמה שאלות ונזכיר אחדות מהן:

1. הכהנים מברכים: "אשר קדשנו במצותו של אהרון וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה" כיצד אפשר לצוות על אהבה שהיא רגש?
2. הברכה פותחת: "כה תברכו את בני ישראל ומסימת אני אברכם". אם הקב"ה מברך בשביל מה צריך את הכהנים?
3. הברכה פותחת בלשון רבים: "כה תברכו" וממשיכה בלשון יחיד יברכך, ישמרך, אליך וכו'.
4. לשם מה יש צורך שהחזן יקריא לכוהנים את הברכה? וכי אינם יודעים לקרוא?
5. מדוע הכוהנים מרימים ידיהם בזמן הברכה?
6. מדוע הכוהנים חולצים את הנעליים לפני שעולים לדוכן? להלן נשיב בקצרה על השאלות הנ"ל:

מקורה של ברכת כוהנים נמצא בסוטה לט. באשר למילה "אהבה" יש כמה פירושים השונים מהמובן המקובל של אהבה רגשית. המהרש"א מפרש: בכוונה ובעין טובה. רש"י מסביר: בכוונה ובלב שלם. שניהם מתכוונים לכך שאסור לכהן לכוון בברכתו לשם הנאה עצמית כדי שיהיה שפע לישראל וממילא תגדל כמות המעשר הניתן לו. ואילו רס"ג וספרי החסידות מסבירים באהבה כמשמעו- כל ישראל צריכים להיות כגוף אחד וחייבים לאהוב זה את זה ולכן הברכות נאמרות בלשון יחיד. בקידושין עא. אנו מוצאים פירוש אחר ל"אהבה" נאמר שם שהכוהנים היו מברכים את העם בשם המפורש. אולם, משרבו הפריצים (ואז לא נהגו כבוד ראוי בשם המפורש) היו הכהנים מבליעים את השם המפורש. הבלעת השם המפורש נעשתה ע"י המילה באהבה שהיא בגימטריא ב פעמים אהבה=13*2=26=שם ה'. הוכחה לכך היא בפסוק שאומרים לפני תפילת י"ח: "ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה". כלומר שמו נרמז במילה באהבה. יש המפרשים באהבה =בשמחה ובטוב לבב ולכן באשכנז נהגו לברך ברכת כוהנים רק ביו"ט וביום הכיפורים שאז שורה שמחת יו"ט.

על השאלה בשביל מה צריך את הכהנים אם כתוב ואני אברכם ישנן 2 תשובות:
א. ברכת בשר ודם אינה כברכת הקב"ה שהרי האדם אינו יודע ממה תצמח ברכה.
ב. הכוהנים יחדירו בלבבות את ההכרה שכל הברכות מקורן בקב"ה ואז אסור לנו להיות כפויי טובה ולכן מוזכר שם ד' מספר פעמים: "יברכך ד', יאר ד', ישא ד'".
על השאלה מדוע מרימים הכוהנים את ידיהם משיב ספר החינוך. לדבריו אקט זה בא להראות שהכהן לא תלוי בפרנסתו בעם אלא להיפך הוא הנותן להם- הוא מברך אותם. לכן הוא מרים את ידיו ולא פושט את ידיו למטה כפי שעושה אדם המקבל.

הברכה פותחת בלשון רבים ומסיימת בלשון יחיד כדי שלמדנו שרק אם תהיה אחדות בעם ישראל כמו שהיה במעמד הר סיני - כגוף אחד בלב אחד-תשרה בהם ברכה. על זה אמר רבי שמעון בן חלפתא בסיום מסכת עוקצין " לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום!".
העובדה שהחזן מקריא לכוהנים והם חוזרים אחריו מתבאר בכך שאין הברכה שורה בכלי ריק ולכן צריך שהכהן בעצמו יתברך ע"י החזן ורק אז הוא יוכל לברך אחרים .

חליצת נעלי הכוהנים לפני הברכה מתבאר ב 4 סיבות :

- א. הכוהנים עבדו במקדש יחפים כי במקום קדוש צריך להסיר את הנעליים כמאמר ד' למשה: "של נעליך מעל רגליך כי המקום שאתה עומד עליו קודש הוא". הנעלים העשויות מעור בעלי חיים מסמלות את השליטה של האדם בבעלי החיים ומתוך זה הוא עלול להתמלא ברגשי כבוד. כשעומדים במקום קדוש יש להסיר את כל גינוני הכבוד ולהתבטל מול גדולת הקב"ה.
- ב. הנעליים חוצצות בין האדם לאדמה. בהסרת הנעליים האדם "מרגיש את השטח". אהבת האדם לזולתו מתבטאת בכך שהוא שותף לרגשותיו, שמח בשמחתו ומשתתף בצערו.
חליצת נעלי הכוהנים הזמן הברכה מתבאר בגמרא סוטה ל"ט בשתי סיבות נוספות:

ג. "אין הכוהנים רשאים לעלות בסנדליהם לדוכן מפני כבוד הציבור" שהרי שזה לא מכבוד הבריות להראות להם את הנעליים המלוכלכות בטיט.
ד. "שמא נפסקה לו רצועה בסנדלו והדר אזיל למקטרי" (פירוש: שמא תיקרע רצועה מסנדלו והוא ירד מהדוכן כדי לקשור את הרצועה ואז עלול שלא יספיק לעלות שוב לדוכן ולברך יחד עם הכוהנים האחרים).

אסיים בברכות. יה"ר שתתקיימנה בנו כל הברכות שבברכת כהנים ויתקיים בנו: "שים שלום טובה וברכה, חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל ואימרו אמן".

לעילוי נשמת

אשת חיל – אימי מורתי

מרסל שמחה בת תפחה ז"ל

נפטרה י"א סיון תשנ"א